

N:o 6.

Ank. till Riksd. kansli d. 17 mars 1888, kl. 12 midd.

Memorial i fråga om användandet af riksbankens vinst för år 1887.

På sätt redan för Riksdagen anmälts, uppgår den under sistlidne år å riksbankens rörelse uppkomna vinst till 2,703,703 kronor 91 öre, om hvars användning bankoutskottet, enligt § 1 af den för detsamma gällande instruktion, har att så fort sig göra låter till Riksdagen afgifva yttrande och förslag.

Vid fullgörande af detta sitt åliggande har utskottet haft att taga i öfvervägande *dels* Kongl. Maj:ts till Riksdagen angående statsverkets tillstånd och behof aflåtna proposition, i hvad densamma rör bankovinsten, derutinnan föreslagits, att af berörda vinst ett belopp af två millioner kronor måtte anvisas för statsverkets behof, att utgå vid den tid af år 1889, som af Riksdagen bestämmes, *dels* ock följande af herrar friherre Klinckowström, Smith, J. Anderson i Tenhult och A. Hansson i Solberga, hvar för sig, inom Riksdagen väckta och till utskottet hänvisade motioner, uti hvilka föreslagits af:

friherre Klinckowström (motion n:o 11 i Första kammaren), »att riksbankens halfva nettovinst för år 1887, uppgående till omkring 1,350,000 kronor, måtte till statsverkets disposition öfverlemnas, men den återstående hälften af samma nettovinst måtte för riksbankens egna behof bibehållas»;

Bih. till Riksd. Prot. 1888. 6 Saml. 1 Afd. 4 Häft.

herr Smith (motion n:o 28 i Första Kammaren): »att åt riksbanken bibehålles hela dess uppkomna nettovinst för 1887»;

herr J. Anderson i Tenhult (motion n:o 114 i Andra Kammaren): »att Riksdagen, med afslag å Kongl. Maj:ts proposition att 2,000,000 kronor af riksbankens vinst för år 1887 skulle anvisas till statsverkets behof, ville besluta, att hela bankovinsten för sagda år skall blifva bankens tillhörighet»; samt

herr A. Hansson i Solberga (motion n:o 163 i Andra Kammaren): »att för år 1889 riksbankens hela vinst må användas för bankens egna behof».

Uti ett af fullmäktige i riksbanken i frågan afgifvet yttrande hafva desse erinrat, hurusom med afseende å vinsten ej mindre för riksbanken af en fast och beståndande grund för dess jemna utveckling i det allmännas intresse än ock för statsverket att kunna med någorlunda säkerhet beräkna beloppet af det skäligen tillskott, som må till bestridande af statens utgifter kunna från riksbanken såsom statsanstalt påräknas, den åsigt syntes under en temligen lång följd af år hafva gjort sig gällande, att, derest ej särskilda skäl föranledde till afvikelse, sådan fördelning mellan statsverket och riksbanken af den senares vinstmedel vore lämpligast, att statsverket af ifrågavarande vinst tilldelades i jemnad tal hälften och att återstoden bibehölles för riksbanken; hvadan fullmäktige, som fortfarande omfattade denna jemväl af Riksdagen i allmänhet gillade åsigt och icke, så vidt de nu kunde bedöma, funne statsverkets behof påkalla någon afvikelse från denna fördelningsgrund eller ansåge anledning till sådan kunna hemtas från hvad en del motionärer i ämnet anförde, fördenskull tillstyrkte, att af riksbankens vinst för år 1887 hälften i jemnad tal eller 1,350,000 kronor måtte till statsverket öfverlemnas och återstoden 1,353,703 kronor 91 öre i riksbanken bibehållas.

I likhet med fullmäktige anser utskottet, att, endast för så vidt icke särskilda, viktiga skäl och omständigheter gifva anledning till annat förfarande, man bör så mycket som möjligt fasthålla vid den grundsats i afseende å riksbankens skyldighet att lemna bidrag till statsverket och beloppet deraf, som, i syfte jemväl att söka undvika förut ofta förekommande splittringar och strider i fråga om förfogandet öfver bankovinsten, under de senare åren synes hafva mer och mer vunnit godkännande; och då hvarken riksbanken för något sitt särskilda ändamål torde hafva behof af hela sin under sistlidne år upplupna vinst eller svårighet för stats-

regleringens uppgörande lärer under nuvarande förhållanden kunna uppstå, om statsverket ej erhåller mer än hälften af samma vinst i stället för det af Kongl. Maj:t föreslagna, till ungefärligen $\frac{3}{4}$ delar deraf uppgående belopp, har utskottet, i öfverensstämmelse med hvad fullmäktige föreslagit, funnit sig böra endast på det sätt tillstyrka Kongl. Maj:ts proposition, att utskottet hemställer,

1:o.

att af riksbankens vinst för år 1887 ett belopp af 1,350,000 kronor öfverlemnas till statsverket samt återstoden 1,353,703 kronor 91 öre, i riksbanken bibehålles.

I fråga om tiden för aflemnande till statsverket af den del af vinsten, som må anses böra tillgodokomma detsamma, får, med anledning af hvad tillförene i dylika fall beslutats, utskottet föreslå,

2:o.

att statsverkets andel af bankovinsten för år 1887 skall af fullmäktige i riksbanken tillhandahållas statskontoret och utgå med en fjerdedel under loppet af hvarje af månaderna januari, april, juli och oktober år 1889.

De i förevarande ämne väckta, här ofvan omförmälda motioner torde med detta få anses besvarade.

Stockholm den 6 mars 1888.

På bankoutskottets vägnar:

G. S. Åkerhielm.

Reservation:

af herrar *P. O. Hörnfeldt, M. Dahn, A. V. Ljungman, L. Norrby* och *A. Svensson*: »Då vi anse att riksbankens fonder böra stärkas, så att riksbanken inom närmaste framtid må blifva satt i stånd att öfvertaga de enskilda bankernas sedelutgifningsrätt — en tanke, som äfven tyckes hafva omfattats af Kongl. Maj:t, alldenstund de enskilda bankernas senaste oktroyer bestämts till *endast fem år* — och då vi derjemte hålla före, att riksbankens öfvertagande af all sedelutgifning i riket bör för gås af en riksbankens utveckling medelst inrättande af ökad antal afdelningskontor i landsorten, hafva vi ej kunnat vara med om det beslut, hvartill utskottet kommit, utan trott att hela bankovinsten bort bibehållas för riksbankens eget behof, desto hellre som all anledning förefinnes, att de i följd af förändradt tullsystem ökade tullinkomsterna mer än ersätta den del af bankovinsten, som Kongl. Maj:t föreslagit måtte till statsverket öfverlemnas.

Härtill kommer dessutom, att Riksdagen nyss beslutat en höjning i bränvinsskatten, som, äfven om den i någon mån medför åsyftad minskning i bränvinskonsumenten, dock tvifvelsutan tillför statsverket ökade inkomster. Då således något behof af andel i bankovinsten för 1889 års statsreglering ej synes förefinnas, få vi härmed yrka, att riksbankens vinst för år 1887 bibehålles för bankens eget ändamål och att 500,000 kronor af nämnda vinst öfverföres till den för uppförande af nytt riksbankshus bildade fond»;

af herrar *O. Andersson* och *G. Jansson*.

Herr *A. Hansson* har begärdt få antecknad att han till följd af ledighet från riksdagsgöromålen icke deltagit inom utskottet i detta ärendes behandling.
